

# El pluralisme polític durant el cicle electoral del període 2003-2004

Carme Ortín

- *L'article analitza el pluralisme polític durant el cicle electoral del període 2003-2004. Aquest cicle comprèn les eleccions municipals 2003, les eleccions al Parlament de Catalunya 2003, les eleccions generals 2004 i les eleccions europees 2004. El període va estar marcat, en bona mesura, per la divergència d'opinions envers l'aplicació dels blocs electorals ja siguin en forma de peces d'una durada determinada o de barems de proporcionalitat. Aquest esdevé el tema central que articula el text següent. En primer lloc es tracta l'evolució del temps de paraula dels Governos objecte de les eleccions durant l'any de contesa electoral; a continuació s'estudia l'atenció informativa que rep la crònica política durant els períodes electorals i, per últim, s'aborda la incidència dels diferents sistemes de blocs electorals en la representació de partits i la funció dels blocs com a garants del pluralisme polític.*

## **Paraules clau**

Eleccions, cicle electoral, campanya, precampanya, blocs electorals, teletinformatius, pluralisme, política, crònica política, govern, Catalunya, Espanya

## **Els cicles electorals i el temps de paraula dels governs objecte de les eleccions**

L'anàlisi de l'evolució del temps de paraula del govern de Catalunya i de l'Estat, al llarg de l'any que es van celebrar les eleccions corresponents (2003 i 2004, respectivament) se centra en els teletinformatius de TV3, TVE a Catalunya, BTV i Citytv, durant la campanya electoral, el període electoral i l'any complet de referència. Per manca de dades comparables, s'ha obviat el cas de Localia.

El quadre 1 es refereix a 2003, any de les eleccions al Parlament de Catalunya. S'observa que el percentatge de temps de paraula del Govern català amb relació al temps de paraula de tots els actors polítics és superior que durant el període i la campanya electoral, en totes les cadenes. Seguint un ordre descendent, a continuació se situen els percentatges corresponents als 55 dies de període electoral i, finalment, els que fan referència als 15 dies de campanya electoral. En aquest sentit, les dades mostren un descens significatiu del temps de notícia governamental durant la campanya.

Si es tenen en compte les dues cadenes d'àmbit nacional, el temps de paraula del govern de Catalunya registra valors més elevats a TV3 que a TVE a Catalunya, en els tres períodes analitzats. Pel que fa a les cadenes d'àmbit local, s'observen valors superiors de temps de paraula governamental a BTV durant la campanya electoral, i a Citytv durant el període electoral i pel còmput anual. No obstant això, i tenint en compte la brevetat pròpia dels teletinformatius de Citytv, cal interpretar aquesta darrera comparativa amb certes reserves.

El segon quadre es refereix a 2004, any en què es van celebrar les eleccions generals. El percentatge del temps de paraula del Govern de l'Estat amb relació al temps de paraula dels actors polítics presenta valors molt similars

---

**Carme Ortín**

*Analista dels Serveis Tècnics del CAC*

**Quadre 1. Percentatge del temps de paraula del govern de Catalunya amb relació al temps de paraula dels actors polítics. Any 2003**

Període	TV3	TVE a Catalunya	BTV	Citytv
Període electoral 23 setembre-16 novembre	11,1	9,6	8,1	5,5
Campanya electoral 31 octubre-14 novembre	4,7	1,2	2,3	0,0
2003	14,3	12,2	9,5	18,4

Font: elaboració pròpia

**Quadre 2. Percentatge del temps de paraula del Govern de l'Estat amb relació al temps de paraula dels actors polítics. Any 2004**

Període	TV3	TVE a Catalunya	BTV	Citytv
Període electoral 20 gener-14 març	14,8	15,1	9,2	30,3
Campanya electoral 27 febrer-10 març	5,7	3,7	2,9	100,0
2004	15,0	14,9	10,8	32,6

Font: elaboració pròpia

tant en el període electoral com durant l'any complet. Seguint la constant observada en el quadre 1, els percentatges corresponents al còmput anual són superiors que els referits en el període electoral. L'única excepció es registra a TVE a Catalunya: el percentatge de temps de paraula governamental durant el període electoral assoleix el 15,1%, mentre que el corresponent a l'any 2004 se situa en el 14,9%. L'anàlisi horitzontal del quadre mostra, novament, que els percentatges menors de temps de paraula governamental es concentren durant la campanya electoral. Citytv en constitueix l'única excepció, tot i que el 100% obtingut es refereix, en termes absoluts, a només 14 segons.

Quant a l'anàlisi per cadenes, la comparativa entre les dues d'àmbit nacional mostra valors molt similars, especialment en el còmput anual i durant el període electoral (al voltant del 15% en ambdós casos). L'anàlisi comparativa de les cadenes locals, per la seva banda, presenta valors superiors a Citytv respecte a BTV en tots els períodes. A l'hora d'interpretar aquestes dades, però, cal tenir en compte la brevetat pròpia dels teletinformatius de Citytv.

En definitiva, els estudis de cas analitzats mostren que els cicles electorals suposen, en termes generals, un descens del temps de paraula dels Governos objecte de les eleccions amb relació al període anual de referència. Si bé aquest descens es percep moderat durant el període electoral –que comprèn el dia dels comicis i els 54 dies previs–, s'acusa de manera notable durant els 15 dies específics de campanya electoral. De la comparació dels quadres també es desprèn que, durant el 2004, els percentatges de temps de paraula del Govern són superiors als de 2003 per la totalitat de cadenes i períodes analitzats.

**L'evolució de l'atenció informativa a la crònica política durant els períodes electorals**

L'estudi de l'atenció informativa que rep la crònica política se centra en els períodes electorals i durant el mes previ i posterior a aquests. La crònica política, a més, es mesura en relació amb la resta de descriptors temàtics per cada

període analitzat. Pel que fa a la mostra, cal interpretar les dades de Citytv amb certes reserves, atesa la brevetat dels seus teletinformatius.

El quadre 3 fa referència a les eleccions municipals. Totes les cadenes coincideixen a atorgar el percentatge major de crònica política durant la campanya electoral. A part d'aquesta similitud, les cadenes no presenten un model homogeni. Mentre que a TV3 el període següent amb més crònica política percentual se situa en el mes posterior a les eleccions, a TVE a Catalunya correspon al mes previ a la

precampanya i, a BTV, a la precampanya. Com a conseqüència de la manca de dades en relació amb Citytv, no s'ha realitzat la comparativa amb aquesta cadena. L'anàlisi per files, d'altra banda, indica que BTV registra, per tots els períodes analitzats, els percentatges més alts de crònica política, mentre que TV3 presenta els més baixos.

Pel que fa a les eleccions al Parlament de Catalunya 2003, el quadre 2 mostra que la campanya electoral i el mes posterior a les eleccions són, respectivament, els períodes amb un percentatge més elevat de crònica política en totes

**Quadre 3. Eleccions municipals 2003. Percentatge de temps de crònica política en relació amb el temps de la resta de descriptors temàtics.**

Període	Dates	TV3	TVE a Catalunya	BTV	Citytv
Mes previ a la precampanya	28 febrer - 31 març	13,7	20,9	21,1	13,3
Període electoral	1 abril - 8 maig	11,5	14,1	22,7	8,6
Campanya electoral	9 maig - 23 maig	32,0	39,0	46,4	sense dades
Mes posterior a les eleccions	26 maig - 26 juny	20,1	20,4	21,4	sense dades

Font: elaboració pròpia

**Quadre 4. Eleccions al Parlament de Catalunya 2003. Percentatge de temps de crònica política en relació amb el temps de la resta de descriptors temàtics.**

Període	Dates	TV3	TVE a Catalunya	BTV	Citytv
Mes previ a la precampanya	22 agost-22 setembre	16,4	17,9	18,7	12,7
Període electoral <sup>1</sup>	23 setembre-30 octubre	17,4	15,7	23,9	11,4
Campanya electoral	31 octubre-14 novembre	25,8	34,3	37,5	27,9
Mes posterior a les eleccions	17 novembre-17 desembre	24,2	25,5	28,2	24,9

Font: elaboració pròpia

<sup>1</sup> Per aquest i per la resta de quadres, el període electoral es refereix als 38 dels 55 dies que el configuren segons la normativa vigent, ja que s'exceptuen els 15 dies corresponents a la campanya electoral, la jornada de reflexió i la jornada electoral. En el text s'utilitza el terme precampanya electoral per tal de simplificar l'explicació.

les cadenes. A TV3 i BTV, l'ordre descendent es concreta en la precampanya electoral i, finalment, en el mes previ a la precampanya. Per contra, TVE a Catalunya i Citytv inverteixen l'ordre en relació amb aquests dos períodes. BTV es manté com la cadena que dedica un major temps percentual a la crònica política en tots els períodes analitzats. TV3 continua sent la cadena que hi dedica menys temps relatiu, amb l'excepció de TVE a Catalunya durant la precampanya electoral.

Del quadre referit a les eleccions generals 2004, es desprèn que TVE a Catalunya i BTV segueixen el mateix model quant als ordres percentuals de crònica política. En aquest sentit, ambdues cadenes coincideixen a registrar els percentatges més elevats durant la campanya electoral, seguida dels períodes de precampanya electoral, el mes

posterior a les eleccions i el mes previ a la precampanya. TV3 també dedica el major temps percentual de crònica política durant la campanya i precampanya electoral, mentre que presenta valors pràcticament idèntics durant els períodes pròpiament no electorals. Al contrari del que succeïa amb les eleccions al Parlament i, en algun cas, amb les municipals, l'atenció informativa, en aquesta ocasió, presenta el període de precampanya com el segon més alt quant al percentatge de crònica política. Citytv, per la seva banda, constitueix una excepció en relació amb la tendència constatada en totes les eleccions, ja que és l'única cadena que mostra el percentatge de crònica política menor durant la campanya electoral. L'anàlisi horitzontal torna a mostrar que els teletinformatius de BTV són els que més temps relatiu dediquen a la crònica política.

**Quadre 5. Eleccions generals 2004. Percentatge de temps de crònica política en relació amb el temps de la resta de descriptors temàtics.**

Període	Dates	TV3	TVE a Catalunya	BTV	Citytv
Mes previ a la precampanya	19 desembre-19 gener	17,9	17,5	20,9	15,3
Període electoral	20 gener-26 febrer	23,3	22,7	29,9	23,3
Campanya electoral	27 febrer-10 març	27,4	37,2	37,9	13,0
Mes posterior a les eleccions	15 març-15 abril	17,8	20,5	24,8	17,0

Font: elaboració pròpia

**Quadre 6. Eleccions europees 2004. Percentatge de temps de crònica política en relació amb el temps de la resta de descriptors temàtics.**

Període	Dates	TV3	TVE a Catalunya	BTV	Citytv
Mes previ a la precampanya	19 març-19 abril	17,7	21,3	23,5	19,5
Període electoral	20 abril-27 maig	17,8	17,6	22,9	19,0
Campanya electoral	28 maig-11 juny	27,0	36,4	37,4	13,0
Mes posterior a les eleccions	14 juny-14 juliol	21,9	24,1	24,2	24,7

Font: elaboració pròpia

Finalment, el quadre relatiu a les eleccions europees de 2004 indica que tant TVE a Catalunya com BTV mostren els majors percentatges de crònica política durant la campanya electoral i, els menors, durant la precampanya. TV3 coincideix pel que fa al període amb un percentatge més elevat de crònica política, però situa en darrera posició el mes previ a la precampanya. De la mateixa manera que a les eleccions immediatament anteriors, Citytv registra el menor temps de crònica política durant el període de campanya. El lideratge dels teletinformatius de BTV quant al major temps relatiu dedicat a la crònica política és substituït, només durant el mes posterior a les eleccions, per Citytv.

L'anàlisi de l'atenció informativa en la crònica política durant els períodes electorals mostra que la campanya electoral representa, en termes generals, i per raons òbvies, el període que concentra un major percentatge relatiu de crònica política en relació amb la resta de descriptors temàtics. La mitjana resultant, calculada per les quatre eleccions analitzades, supera el 30%. La segona mitjana global més alta correspon al mes posterior a les eleccions (22,7%), seguida de la precampanya electoral (18,9%). El mes previ a la precampanya registra la mitjana global més baixa (18%). No obstant això, la tendència observada durant les eleccions generals indica que la precampanya electoral assoleix el segon nivell més alt quant al percentatge de crònica política. Una possible explicació podria trobar-se en el fet que, en el context d'unes eleccions generals caracteritzades pel bipartidisme, l'atenció informativa se centra més en el caire determinant del període previ a les eleccions que en un període posterior marcat per uns resultats tancats i sense perspectives de pactes. En 5 dels 16 casos presentats –4 per elecció–, el model d'ordre percentual més repetit, en sentit descendent, és el següent: campanya electoral, mes posterior a les eleccions, mes previ a la precampanya i precampanya electoral. Pel que fa a l'anàlisi específica per cadenes, BTV apareix com la cadena que dedica més temps percentual a la crònica política, amb valors superiors al 37% i, per les eleccions municipals, fins i tot pròxims al 50%.

## **La representació dels partits polítics segons els diferents sistemes de blocs electorals**

Durant el període analitzat, el Consell d'Administració de la CCRTV va aprovar i aplicar dos sistemes de blocs electorals. A continuació es compara la incidència d'aquests dos models amb relació a la representació de cada partit. En concret, s'estudia la cobertura realitzada per TV3 sobre el cicle electoral 2003-2004.

Un dels dos sistemes de blocs electorals es va aplicar a les eleccions municipals (maig de 2003), a les eleccions al Parlament de Catalunya (novembre de 2003) i a les eleccions generals (març de 2004). Aquest sistema suposa l'emissió de peces d'una durada determinada i d'un ordre establert en els informatius diaris de les televisions i ràdios públiques. L'extensió i l'ordre de les informacions varia segons la representació obtinguda pels partits en les eleccions anteriors del mateix abast. El col·lectiu periodístic va mostrar el seu rebuig a aquest sistema de diverses maneres, com ara la vaga de signatures en les informacions o un comunicat signat pels professionals dels mitjans públics. Les eleccions generals van estar precedides per la decisió del Consell d'Administració de la CCRTV d'introduir criteris més flexibles en la informació dels blocs electorals. Segons aquest acord, es pretenia una *correcció del temps* que garantís a les forces polítiques amb menor representació un temps mínim que afavorís una millor difusió dels programes electorals. També es deixava a criteri de la redacció l'ordre dels blocs electorals de les formacions polítiques. La Junta Electoral Central va fer rectificar aquest acord, estimant així un recurs que havia presentat una formació política. Això significava que TVC havia d'aplicar novament, i de manera estricta, el sistema de blocs.

Poc abans de les eleccions europees (juny de 2004), el Consell d'Administració de la CCRTV va aprovar uns altres criteris sobre la cobertura del procés electoral. L'objectiu de l'acord consistia a compatibilitzar els criteris professionals amb una presència ponderada de totes les forces polítiques. Es van establir uns barems de proporcionalitat i no es va determinar cap ordre prefixat.

### Quadre 7. TV3. Durada dels blocs electorals

Eleccions	Teleinformatiu	Durada establerta	Durada real	Desviació
Eleccions municipals	TN migdia / TN vespre	02:40:00	04:08:37	+01:28:37
Eleccions al Parlament	TN migdia / TN vespre	03:30:00	03:50:02	+00:20:02
Eleccions generals (fins al 3/3/04)	TN migdia / TN vespre	01:18:00	01:41:02	+00:23:02
Eleccions generals (des del 4/3/04)	TN migdia / TN vespre	01:35:40	01:46:41	+00:11:01

Font: elaboració pròpia

### Quadre 8. TV3. Resum del temps de notícia (%)

Candidatura	Eleccions municipals			Eleccions al Parlament de Catalunya			Eleccions generals (fins al 3/3/04) <sup>2</sup>			Eleccions generals (des del 4/3/04)		
	Criteris de cobertura (%)	Temps de notícia (%)	Desviació (%)	Criteris de cobertura (%)	Temps de notícia (%)	Desviació (%)	Criteris de cobertura (%)	Temps de notícia (%)	Desviació (%)	Criteris de cobertura (%)	Temps de notícia (%)	Desviació (%)
PSC <sup>3</sup>	31,2	30,3	-0,9	36,2	35,0	-1,2	29,5	28,8	-0,7	29,3	29,1	-0,2
CIU	26,6	26,7	0,1	35,5	35,7	0,2	25,6	26,1	0,5	28,0	28,4	0,4
PPC <sup>4</sup>	17,2	16,0	-1,2	11,0	11,2	0,2	21,8	21,7	-0,1	23,2	23,3	0,1
ICV-EA <sup>5</sup>	12,5	14,4	1,9	7,1	7,7	0,6	11,5	11,9	0,4	9,8	9,7	-0,1
ERC	12,5	12,6	0,1	10,2	10,4	0,2	11,5	11,6	0,1	9,8	9,5	-0,3

Font: elaboració pròpia

- 2 Les dues columnes referides a les eleccions generals responen als dos models de cobertura aplicats, abans (fins al 3/3/04) i després (des del 4/3/04) de la resolució de la Junta Electoral Central.
- 3 Per a les eleccions al Parlament de Catalunya, la candidatura és PSC-CpC. Per a les eleccions generals, és PSC+PSOE.
- 4 Per a les eleccions generals, la candidatura és PPC+PP.
- 5 Per a les eleccions generals, la candidatura és ICV-EUiA+IU.

## Quadre 9. TV3. Resum del temps de notícia durant les eleccions europees

Candidatura	Criteris de cobertura		Dades reals		
	Interval (proporció)	Interval (temps)	Proporció	Durada	Respecte dels criteris
<b>PSC+PSOE</b>	2,2-2,5	00:45:43-00:51:58	2,0	00:41:53	Inferior a l'interval
<b>CiU+Galeusca</b>	2,2-2,5	00:45:43-00:51:58	2,0	00:42:14	Inferior a l'interval
<b>PPC+PP</b>	1,5-1,8	00:31:10-00:37:25	1,4	00:29:13	Inferior a l'interval
<b>ERC+EdP</b>	1,5-1,8	00:31:10-00:37:25	1,4	00:29:03	Inferior a l'interval
<b>ICV-EUiA+IU</b>	1	00:20:47	1,0	00:20:47	-

Font: elaboració pròpia

Per tant, els criteris de cobertura de la CCRTV es poden dividir en dos grups:

- Grup 1: eleccions municipals, al Parlament i generals. Estableixen un ordre fix d'emissió dels blocs i un percentatge de temps fix per a cada formació política. Tots dos paràmetres són directament proporcionals, tot i que no de manera estricta, als resultats electorals de cada formació en el darrer procés d'abast idèntic.
- Grup 2: eleccions europees. No s'estableix un ordre d'emissió dels blocs i el temps d'emissió es calcula a partir del temps de la formació amb menys pes electoral. Es crea la categoria *partits mitjans* i la de *partits grans*.

Tot seguit s'analiza l'aplicació dels dos models de blocs. En qualsevol cas, si bé l'aplicació dels blocs es basa en criteris de durada i d'ordre d'aparició, aquesta anàlisi es refereix únicament al temps per a cada formació política.

Pel que fa a les eleccions del grup 1, el temps d'informació dels blocs electorals de TV3 és superior al que determinen els criteris preestablerts. El percentatge assignat a cada formació es respecta, en termes generals, per al conjunt de la campanya electoral. Amb relació a la quota de cada partit, s'observa que el PSC se situa sempre per sota del percentatge assignat; CiU, per contra, se situa sempre per sobre del percentatge assignat. Una altra dada que es desprèn de l'anàlisi és que els dos partits amb menor temps de notícia –ERC i ICV-EA– se situen per sobre del percentatge assignat en tots els casos excepte durant el període de les eleccions generals posterior a la resolució de la Junta Electoral Central.

La relació percentual del partit amb menys temps de notícia respecte al partit amb més temps de notícia varia segons les eleccions. A les municipals i durant el primer període de les generals, el temps de notícia del PSC és 2,5 vegades superior al d'ERC. Durant el segon període de les eleccions generals, aquesta proporció assoleix el valor 3 per a aquests mateixos partits. D'aquí es dedueix que la correcció imposada per la Junta Electoral Central amb relació als criteris de cobertura suposa l'ampliació de l'interval entre els partits amb menys i més temps de notícia. A les eleccions al Parlament de Catalunya se n'observa la proporció més elevada. El temps de notícia corresponent a CiU és 4,5 vegades superior al d'ICV-EA.

Quant a les eleccions del grup 2 (les europees), el temps de notícia registrat a TV3 per a cada formació política és, en tots els casos, inferior a l'interval establert per les normes de cobertura. La proporció del partit amb menys temps de notícia (ICV-EUiA+IU) respecte al partit amb més temps de notícia (CiU+Galeusca) se situa en el valor 2. L'interval de proporcions corresponent oscil·lava entre el 2,2 i el 2,5.

En definitiva, la comparació entre les pràctiques de les eleccions del grup 1 (percentatges) i les del grup 2 (proporcions) mostra que l'aplicació del barem de proporcionalitat suposa la menor distància proporcional entre els partits amb més i menys temps de notícia.

La substitució del percentatge de temps fix per a cada partit per la proporció crea tres grups de partits amb temps gairebé idèntics en el si de cada grup, malgrat que els criteris no marquen una proporció exacta, sinó un interval. La distància, en temps real, entre partits grans (CiU i PSC)

és del 0,8% i la distància entre partits mitjans (ERC i PPC) és del 0,6%.

D'altra banda, la distància entre el partit amb menys temps real i el següent assoleix en les eleccions europees el màxim valor del conjunt dels processos: 39,8% (ICV-EUiA+IU i ERC+EdP). A les eleccions municipals aquest percentatge se situa en el 14,3% (ERC i ICV-EA); a les eleccions al Parlament, en el 35,1% (ICV-EA i ERC); al primer període de les eleccions generals, en el 2,6% (ERC i ICV-EUiA+IU); i al segon període de les eleccions generals, en el 2,1% (ERC i ICV-EUiA+IU).

Per tant, en aquest cas, la comparació entre les pràctiques de les eleccions del grup 1 (percentatges) i les del grup 2 (proporcions) implica la major distància de tots els processos entre els dos partits amb menys temps de notícia.

A més d'aquestes implicacions dels models de blocs en la representació dels partits, l'anàlisi de les quatre eleccions ha permès deduir altres conclusions. En primer lloc, la durada real dels blocs electorals és superior a la durada establerta en tots els casos. Aquesta pràctica es pot interpretar com una manera de fer possible l'emissió de notícies amb una durada raonable pel que fa als partits amb menys temps assignat, així com una millor difusió dels programes electorals de totes les formacions, sense deixar de complir les proporcions derivades dels criteris de cobertura.

Finalment, i en relació amb la correcció imposada per la Junta Electoral Central durant les eleccions generals, es poden indicar dues observacions. D'una banda, suposa l'ampliació de l'interval entre els partits amb menys i més temps de paraula (la proporció passa de 2,5 a 3). D'altra banda, pels partits amb menys temps de notícia s'observa un perjudici, ja que la desviació de la quota de partit passa de positiva a negativa.

### **Els blocs electorals garanteixen el pluralisme?**

Per intentar conèixer les implicacions dels blocs electorals d'unes eleccions concretes amb relació al pluralisme observat en un període de temps més ampli, s'han pres com a mostra d'anàlisi els teleinformatius del migdia i del vespre de les cadenes d'abast nacional, TV3 i TVE a Catalunya.

Pel que fa a TV3, s'ha de tenir en compte que, com ja hem dit anteriorment, els criteris acordats quant al repartiment del temps i l'ordre d'aparició de cada formació política pel Consell d'Administració de la CCRTV per a la cobertura de les eleccions generals van ser rectificats poc després per la Junta Electoral Central. Per tant, l'anàlisi dels blocs electorals s'ha efectuat en dues parts: fins al 3 de març i entre el 4 i el 10 de març. Aquest segon període ve delimitat per la Resolució de la Junta Electoral Central, pel que fa a l'inici, i per la fi de la campanya electoral arran dels atemptats terroristes de Madrid, pel que fa a l'acabament.

La CCRTV va acordar que fos la representativitat en anteriors convocatòries electorals la clau per determinar el temps d'aparició de les agrupacions polítiques. També s'estableix una correcció del temps o un temps mínim d'aparició per tal de no perjudicar els partits més petits. Es va preveure la inclusió del seguiment de la campanya electoral en el conjunt del territori espanyol.

Quant al pla de cobertura en la programació territorial de TVE, aprovat pel Consell d'Administració de RTVE, s'estableix que els temps dedicats a informar de la campanya electoral de cada partit es distribuïran en funció de la representativitat obtinguda en les eleccions anteriors al Congrés en l'àmbit territorial de la comunitat autònoma, en aquest cas, Catalunya. S'assigna un temps d'informació a totes les formacions que van obtenir almenys l'1% dels vots en les eleccions de 2000. Quant a ICV-EUiA i ERC, segons els criteris de RTVE, calia emetre 18 espais per a cadascun d'ells (9 per a TVE1 i 9 per a La 2) al llarg de la campanya.

Els quadres 10 i 11 estableixen una comparació entre els percentatges previstos pels criteris de cobertura, el de temps de notícia durant la campanya i el temps de paraula en tots els teleinformatius en el conjunt del període 2003-2005, i en les dues cadenes analitzades. Tal com s'ha demostrat en estudis previs, els temps de notícia i de paraula constitueixen conceptes comparables, tot i no ser estrictament equivalents.

Les dades permeten reflexionar sobre la funció dels blocs electorals a l'hora de garantir el pluralisme. En primer lloc, s'observa que els criteris de cobertura establerts pels Consells d'Administració de la CCRTV i de RTVE són respectats, d'una manera molt clara, per les dues cadenes durant la campanya electoral. La dada més destacada, però, es desprèn de la comparació d'aquestes dades amb



el temps de paraula de les formacions polítiques per al període 2003-2005. El resultat d'aquesta comparació mostra similituds en l'ordre dels percentatges, malgrat l'excepció dels llocs segon i tercer. Així, mentre que CiU i PPC+PP són el segon i el tercer partit durant la campanya de les eleccions generals, l'ordre s'inverteix quan es comptabilitza el temps de paraula global dels tres anys del període esmentat. El fet que el PP constitueixi el principal partit de

l'oposició a l'Estat espanyol durant més de la meitat de la mostra podria ser una causa d'aquesta alteració.

Amb relació a l'ordre de les formacions polítiques, també cal destacar la coincidència entre l'ordre dels temps de paraula derivat dels anys 2003-2005 i l'ordre d'aquestes formacions en el Congrés dels Diputats a partir de les eleccions generals de 2004: PSC+PSOE, PPC+PP, CiU, ERC i ICV-EUiA+IU.

**Quadre 10. TV3. Quadre-resum. Temps de notícia previst pels criteris de cobertura i real durant la campanya de les eleccions generals. Temps de paraula del període 2003-2005.**

Candidatura	% criteris de cobertura		% temps de notícia		% temps de paraula 2003-2005
	Eleccions generals (fins al 3/3/04) <sup>6</sup>	Eleccions generals (des del 4/3/04)	Eleccions generals (fins al 3/3/04)	Eleccions generals (des del 4/3/04)	
<b>PSC+PSOE</b>	29,5	29,3	28,8	29,1	28,4
<b>CiU</b>	25,6	28,0	26,1	28,4	23,0
<b>PPC+PP</b>	21,8	23,2	21,7	23,3	24,3
<b>ERC</b>	11,5	9,8	11,6	9,5	14,3
<b>ICV-EUiA+IU</b>	11,5	9,8	11,9	9,7	10,0

Font: elaboració pròpia

**Quadre 11. TVE a Catalunya. Quadre-resum. Temps de notícia previst pels criteris de cobertura i real durant la campanya de les eleccions generals. Temps de paraula del període 2003-2005 .**

Candidatura	% criteris de cobertura	% temps de notícia. Eleccions generals	% temps de paraula 2003-2005
<b>PSC+PSOE</b>	33,3	34,8	28,1
<b>CiU</b>	28,0	29,4	24,3
<b>PPC+PP</b>	22,7	24,4	25,7
<b>ERC</b>	5,5 <sup>7</sup>	5,6	13,4
<b>ICV-EUiA+IU</b>	5,5 <sup>8</sup>	5,4	8,6

Font: elaboració pròpia

- 6 Les dues columnes referides a les eleccions generals responen als dos models de cobertura aplicats, abans (fins al 3/3/04) i després (des del 4/3/04) de la Resolució de la Junta Electoral Central.
- 7 Prenent en consideració els 18 espais previstos pels criteris de cobertura, el 8,0% previst per a cada bloc electoral amb presència d'ICV-EUiA es converteix en un 5,5% en el conjunt de la campanya electoral.
- 8 Prenent en consideració els 18 espais previstos pels criteris de cobertura, el 8,0% previst per a cada bloc electoral amb presència d'ERC es converteix en un 5,5% en el conjunt de la campanya electoral.

Una altra observació es refereix al fet que, en ambdues cadenes, i en el còmput global dels tres anys del període esmentat, els partits amb menys temps assignat segons les normes de cobertura (ERC i ICV-EUiA+IU) obtenen una presència més elevada que en el període electoral. Per contra, els partits amb més temps assignat (PSC+PSOE, PPC+PP i CiU) veuen com disminueix la seva quota respecte a la registrada durant la campanya.

Els quadres 12 i 13 mostren el temps de paraula dels dos partits que han estat en el govern entre 2003 i 2005 en les dues cadenes analitzades. S'hi han obviat les dades corresponents a 2004 perquè, com que aquest és l'any en què es va produir el canvi de govern, podrien presentar problemes comparatius.

El fet que el primer partit de l'oposició obtingui més temps que el partit en el govern esdevé una constant en els dos anys analitzats. En aquest sentit, també cal tenir en compte el temps que registra el partit en el govern, no com a formació política concreta, sinó en tant que Govern. D'altra banda, s'aprecien diferències significatives en l'amplitud

dels barems. La distància entre un partit i l'altre és més destacada durant l'any 2005 que durant l'any 2003. L'estudi del contingut de les notícies referides a cada partit contribuiria a assolir una interpretació al respecte, ja que permetria obtenir informació sobre les connotacions implícites. Aquesta tasca, però, transcendeix els objectius d'aquest article.

Les dades analitzades, basades en un estudi de cas concret, no permeten deduir conclusions definitives sobre la necessitat de blocs electorals per garantir el pluralisme. Si bé els blocs electorals distribueixen d'una manera molt clara la presència de les formacions polítiques en funció de la seva representativitat, la situació no és gaire diferent fora de les campanyes electorals, si més no durant el període 2003-2005. La manca de dades sobre si l'absència de blocs electorals suposaria un canvi substancial en les quotes de temps de les diferents formacions impedeix extreure deduccions més profundes en aquest sentit.

**Quadre 12. TV3. Temps de paraula de PP i PSOE amb relació al temps de paraula dels partits polítics d'àmbits català i espanyol agrupats. Anys 2003 i 2005.**

Candidatura	2003	2005
PP	9,1%	19,0 %
PSOE	13,9 %	10,2 %

Font: elaboració pròpia

**Quadre 13. TVE a Catalunya. Temps de paraula de PP i PSOE amb relació al temps de paraula dels partits polítics d'àmbits català i espanyol agrupats. Anys 2003 i 2005 (%).**

Candidatura	2003	2005
PP	4,6%	19,0%
PSOE	9,3%	9,6%

Font: elaboració pròpia